

POSTANOWIENIE

Dnia 14 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Łodko (przewodniczący)

SSN Marcin Krajewski (sprawozdawca)

SSN Kamil Zaradkiewicz

w sprawie z powództwa [...] Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W.
przeciwko P.F. i E.F.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 14 października 2021 r.,
skargi kasacyjnej pozwanych od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 10 maja 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

zwraca skargę kasacyjną wraz z aktami sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) celem usunięcia dostrzeżonych braków w zakresie wykazania istnienia umocowania radcy prawnego K.B. do reprezentowania powoda w postępowaniu kasacyjnym i apelacyjnym, w szczególności przez wykazanie, że w toku postępowania kasacyjnego i apelacyjnego powód i Kancelaria Prawna R. sp.k. z siedzibą w W. były związane umową zlecenia świadczenia pomocy prawnej oraz, że radca prawny K.B. i Kancelaria Prawna R. sp.k. z siedzibą w W. byli związani stosunkiem pracy, zlecenia lub innym stosunkiem prawnym o podobnym charakterze, z których wygaśnięciem powiązano wygaśnięcie pełnomocnictwa z 7 stycznia 2016 r. udzielonego radcy prawnemu K.B. (k. 10).

UZASADNIENIE

W związku ze złożoną w niniejszej sprawie odpowiedzią na skargę kasacyjną powodowego Funduszu, pełnomocnik r.pr. K.B. powołała się na umocowanie do reprezentacji Funduszu przed Sądem Najwyższym wynikające ze znajdującego się w aktach sprawy pełnomocnictwa z 7 stycznia 2016 r. (k. 10), w którym powód zawarł zastrzeżenie, że pełnomocnictwo wygasa najpóźniej z chwilą wygaśnięcia łączącej powoda i Kancelarię Prawną R. sp. k. z siedzibą w W. umowy zlecenia świadczenia pomocy prawnej lub z chwilą wygaśnięcia stosunku pracy, zlecenia lub innego stosunku prawnego o podobnym charakterze pomiędzy pełnomocnikiem a Kancelarią Prawną R. sp.k.

Ukształtowanie pełnomocnictwa w opisany wyżej sposób oznacza w istocie opatrzenie go terminem końcowym. Zakończenie każdego stosunku zlecenia lub stosunku pracy jest bowiem zdarzeniem przyszłym i pewnym, choć data nadejścia tak oznaczonego terminu zwykle pozostaje nieznana.

Zastrzeżenie, że pełnomocnictwo procesowe wygasa w określonym terminie, rodzi konieczność badania, czy umocowanie do działania w sprawie istnieje w czasie dokonywania przez pełnomocnika czynności procesowych. W takich sytuacjach nie znajduje zastosowania art. 94 § 1 *in principio* k.p.c. przewidujący, że wypowiedzenie pełnomocnictwa procesowego przez mocodawcę odnosi skutek prawny w stosunku do sądu z chwilą zawiadomienia go o tym. Nadejście terminu końcowego, powodującego ustanie stosunku pełnomocnictwa, niewątpliwie jest zdarzeniem prawnym odmiennego rodzaju niż wypowiedzenie pełnomocnictwa. Przywołany ostatnio przepis nie powinien być natomiast wykładany w sposób rozszerzający, tj. prowadzący do objęcia nim także zdarzeń prawnych innych niż czynność wypowiedzenia pełnomocnictwa.

Z art. 94 § 1 k.p.c. wynika norma o charakterze wyjątkowym nakazująca traktowanie jako pełnomocnika osoby, która w istocie nie jest już umocowana do reprezentowania mocodawcy, gdyż stosunek pełnomocnictwa ustał wskutek wypowiedzenia (zob. wyr. SN z 24 lutego 2006 r., II CK 425/05). W konsekwencji,

czynności procesowe sądu podejmowane w sytuacjach objętych zakresem zastosowania art. 94 § 1 k.p.c. nie stanowią naruszenia przepisów postępowania i nie prowadzą do nieważności postępowania nawet w razie faktycznego pozbawienia strony możliwości obrony jej praw (zob. postanowienia SN: z 2 lipca 2002 r., I PZ 58/02; z 4 listopada 2010 r., IV CSK 181/10; z 13 grudnia 2018 r., I UK 479/17).

W przypadku pełnomocnictwa, które zostało złożone do akt niniejszej sprawy, zasadne jest przyjęcie założenia o konieczności badania istnienia umocowania po stronie osoby dokonującej czynności procesowych. Z pełnomocnictwa wynika bowiem czasowy zakres umocowania pełnomocnika, a w konsekwencji powstała potrzeba ustalenia, czy wniesienie odpowiedzi na skargę kasacyjną, co miało miejsce ponad trzy lata po udzieleniu pełnomocnictwa, zostało dokonane przez osobę do tego należycie umocowaną. Skoro Sądy za skuteczne uznały udzielenie pełnomocnictwa opatrzonego terminem końcowym, którego data nadejścia nie jest pewna, to wobec niemożności zastosowania art. 94 § 1 k.p.c., zobligowane były do bieżącego czuwania, czy pełnomocnik pozostaje nadal umocowany do działania w imieniu strony postępowania.

W związku z powyższym konieczny okazał się zwrot skargi kasacyjnej wraz z aktami sprawy do Sądu drugiej instancji, w celu usunięcia braku polegającego na niewykazaniu umocowania pełnomocnika powoda, który wniósł odpowiedź na skargę kasacyjną.

Ponieważ zaś Sąd Najwyższy jest obowiązany z urzędu brać pod uwagę nieważność postępowania przed Sądem drugiej instancji, zasadne było również podjęcie kroków w celu ustalenia, czy strona pozostawała właściwie reprezentowana w toku postępowania apelacyjnego.